ادامه از صفحه ۳

معاون فرهنگی دانشگاه آزاد در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

تعبیر نسل Z ساده‌سازی نسل جدید است

عکس: نسترن دادجو | فرهیختگان

البته به‌نظر می‌رسد در ماه‌های اخیر بیشتر روی این قضیه تمرکز کردید. می‌خواهید استاد دقیقا چه نقشی در حوزه فرهنگی داشته باشد؟

قبلا در جنگ سرد میان آمریکا و شوروی سابق یک هات‌لاینی بود. اینها در مواقع ضروری با هم گفت‌وگو می‌کردند و پیام می‌دادند. تقریبا الان بین ما با بخش قابل توجهی از جوان‌ها آن هات‌لاین هم وجود ندارد.

نتیجه‌ای است که بعد از اتفاقات اخیر گرفتید یا از قبل هم این نظر را داشتید؟

این چیزی بود که من می‌دیدم و روزبه‌روز هم متاسفانه تعمیق می‌شود. تنها راه یا یکی از مهم‌ترین راه‌ها کلاس درس و استاد و کلاس درس و معلم است، لذا اگر می‌خواهیم کاری انجام دهیم باید از طریق استاد انجام شود. این فلسفه وجودی توجه به استادان است. اینکه گفتیم تعلیم و تربیت جامع باید اتفاق بیفتد، امروز این امر از طریق نقش استاد می‌تواند صورت بگیرد.

نقش استاد یک نقش حیاتی است.

بله، شاید مهم‌ترین قطب اثرگذار در دانشگاه استاد باشد. دکتر طهرانچی در همین راستا اردیبهشت ۱۴۰۱ بیانیه‌ای با نام «رسالت تعلیم و تربیت اجتماعی دانشگاه» ارائه دادند که آنجا این مفهوم را شرح داده‌اند. الان بحثی داریم به نام اساتید «همیار فرهنگ»، مفهومی که ابداع کرده‌ایم. اساتید همیار فرهنگ مجموعه‌ای از استادان هستند که در این سه‌سال به ما اضافه شدند و ما اینها را در این قالب شبکه‌سازی می‌کنیم.

اساتید همیار فرهنگ در دو مورد با ما مرتبطند؛ یکی خارج از کلاس است که استاد مشاور کانون‌ها می‌شوند، استاد مشاور کرسی‌ها، مشاور مشق امید و استاد مشاور فرهنگی تربیتی که ویژه ورودی‌های سال جدید هستند. در داخل کلاس اساتید دروس معارف، درس وصایا، دفاع مقدس و اخیرا زبان و ادبیات فارسی و استادان عضو طرح جهت‌گیری الهی فرهنگی در تدریس دروس تخصصی کنار ما هستند. در همین راستا می‌خواهیم از این اساتید کمک بگیریم و الگوهای موفق را شناسایی کنیم و اشاعه دهیم، لذا طرح ملی تجربه‌نگاری اساتید موفق را شروع کردیم که دبیرخانه‌اش در زنجان است و باجدیت پیگیری می‌شود. من در همین اواخر سال سوم و اوایل ورودمان به سال چهارم ۷۰ درصد تمرکزم به بحث اساتید معطوف شده است.

جمعیت‌شان چقدر است؟

از بعد عید ۱۲ به استان رفتم. حدود دوهزار نفر در این جلسات حضور داشتند که منتخبی از اساتیدند و قطعا خیلی بیشتر از اینها هستند؛ حدود ۱۰ هزار نفر استاد را در مجموعه دانشگاه آزاد اسلامی با این عنوان داریم.

آیا پای کار مسائل فرهنگی هم هستند؟

بله، هرچند شدت و ضعف دارد ولی نفس ورود استاد با هر درجه‌ای در حوزه فرهنگی رشددهنده است.

می‌توان گفت در سال چهارم مهم‌ترین اولویت شما حوزه استادی محسوب می‌شود؟

بله، قبلا تمرکز اصلی‌ام روی نهادهای دانشجویی، خانواده و... بود اما الان بیشترین توجهم معطوف به استادان است. البته حوزه دانشجویی هیچ‌وقت از ذهنم خارج نشده؛ بحث سلف، خوابگاه و آراستگی محیط و مشاوره جزء دغدغه‌ها و پیگیری‌های اصلی من بوده است. فضای مجازی هم برایم دغدغه‌ای است که نتوانستیم آن‌طور باید موفق شویم. ان‌شاءالله باید دوباره مشورت از اهل خبره بگیریم و کار جدی انجام دهیم.

درکنار اشاره به اقطاب، محیط حضور و زندگی دانشجویان را هم مدنظر قرار داده‌اید. در این راستا چه کرده‌اید؟

یکی از راهبردهای دیگر ما بحث تمهید محیط بوده است. کارهای خوبی کرده‌ایم. یکی بحث آراستگی و دیگری شئون رفتاری است. امروز ما یک برنامه ۵ سطحی داریم. این موضوع با محوریت خود ریاست محترم دانشگاه پیگیری می‌شود. نمی‌گویم وضعیت حجاب و آراستگی مطلوب است ولی قابل قبول است. البته در همین فضای زندگی ما بحث محیط خوابگاه و سلف را داشته‌ایم. اینها را هم جزء محیط زندگی می‌دانیم «فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هذَا الْبَيْتِ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ» تامین اولین نیازها بسترساز می‌شود، برای اینکه بتوانیم کارهای بعدی را انجام دهیم. پس این را هم در محیط می‌بینیم. اگر بخواهم این قسمت را جمع‌بندی کنم؛ ما به این نتیجه رسیدیم که باید تعلیم و تربیت جامع را محور قرار دهیم و برای اینکه اتفاق بیفتد مقدماتی دارد. از آراستگی تا اینکه فرد دغدغه اشتغال نداشته باشد و... . اگر اینها نباشند فضای ورود به سایر عرصه‌های فرهنگی مطرح نمی‌شود. ملاصدرا سه گناه کبیره معرفی می‌کند؛ گناه کبیره سد باب توحید، سد باب معیشت و سد باب امنیت. اینها با هم درآمیخته‌اند.

چارت معاونت فرهنگی اخیرا نهایی و ابلاغ شده است. چارت جدید چه تغییراتی داشته است؟

متناسب با همین نگاه‌هایی که عرض کردم، چارت‌مان را اصلاح کرده‌ایم. بحث ارزشیابی از اداره کل فرهنگی اجتماعی را به زیرمجموعه حوزه معاونت جابه‌جا کرده‌ایم. اداره کل فرهنگی هم یک بخش نهادهای دانشجویی پیدا کرد و یک بخش فعالیت‌های فرهنگی دانشگاهی خانواده و اساتید و فضای مجازی. در بحث مرکز فرهنگی دانشگاهی امام خمینی(ره) تغییراتی داشتیم؛ شاهد و ایثارگران هم به مجموعه ما اضافه شد. باشگاه رشد نیز ایجاد شد و به ما اضافه شد.

باشگاه رشد استعدادهای هنری و ادبی جوان براساس اقتضائات جدید فضای فرهنگی دانشگاه تشکیل شد یا از ابتدا در برنامه شما وجود داشت؟

از اول در ذهن من این بود. «النّاس معادن کمعادن الذّهب و الفضّة» مردم مثل معدن طلا و نقره هستند. ما در کشور متاسفانه جشنواره را برای جشنواره و رویداد را برای رویداد برگزار می‌کنیم. من از اول در فکرم بود که اگر جشنواره نشریات است باید پلی شود برای تربیت مهارتی اجتماعی در حوزه نشریه و ورود به عرصه حرفه‌ای، در بحث و هنر نیز همین است. متاسفانه در برخی عرصه‌های هنری یا ضعف داریم یا کلا قافیه را باخته‌ایم. زمانی در ویولن مثلا پرویز یاحقی، در نی کسایی و در تار موسوی و فرهنگ شریف چهره‌های برجسته مثل ابوالحسن صبا فعالیت داشتند. الان تقریبا نداریم یا اگر داریم حمایتی از آنها نمی‌کنیم. همین مسائل متاسفانه در تغییر ذائقه موسیقایی مردم هم موثر است. ما حدود ۲۰ هزار دانشجوی هنری داریم. باوجود این دانشگاه هنر و دانشکده هنر در تئاتر کمبود نمایشنامه داریم، اکثر نمایشنامه‌هایی که در تئاتر هستند ترجمه‌اند.

این را نتیجه کم‌توجهی می‌دانید؟

آقای محسن نفر موسیقیدان است و سال‌ها پیش یک جلسه خدمت رهبر انقلاب بوده و به رهبری می‌گوید شما چرا این فتوا را که ترویج موسیقی حرام است و اشکال دارد، صادر کرده‌اید؟ آقا می‌گویند اگر ما ۱۰ نفر مثل شما داشتیم، این فتوا را نمی‌دادم. تلقی من این بود که رهبر انقلاب این فتوای هوشمندانه را داده‌اند که از آن طرف ترمز ترویج موسیقی نامتناسب با فرهنگ و سخیف را بکشیم و از طرف دیگر کار ایجابی کنیم و آرام‌آرام صحنه را دست بگیریم.

که خیلی هم موفق نبودیم!

از آن طرف ترمز را نتوانستیم بکشیم، این طرف هم کار ایجابی نتوانستیم بکنیم. رهبر انقلاب می‌گویند ترویج موسیقی حرام است، چون غلبه با موسیقی لهوی است. اگر غلبه با موسیقی لهوی نبود ترویج موسیقی اشکال نداشت. مناط حکم را هم خودشان اعلام کرده‌اند. ما متاسفانه آمدیم صرفا در هنر دروازه‌بانی می‌کنیم و متاسفانه دروازه‌بانی را هم خوب انجام نداده‌ایم و این طرف هم کار ایجابی نکرده‌ایم. ما باشگاه را واقعا با این نیت و با حمایت دکتر طهرانچی تاسیس کرده‌ایم. هدف باشگاه رشد این است که در قالب جشنواره‌های هنری یا از درون دانشکده‌های هنر، بچه‌های قوی را شناسایی و حمایت و توانمند و وارد این اکوسیستم کنیم. از تاسیس تا انتصاب مدیرش هم یک سال‌ونیم طول کشید. الحمدلله آقای محمدی را اخیرا کمک کرد و پیدا کردیم. آقای عباس محمدی در رأس مجموعه هستند و با همه مشکلات کار را پیش می‌برند.

خروجی باشگاه را چطور باید ارزیابی کرد؟

نگاه‌مان کمّی نیست، چون بنا نداریم در همه حوزه‌های هنری سرمایه‌گذاری کنیم. درخصوص حوزه‌ها هم شورای علمی باشگاه تصمیم می‌گیرد از بهترین‌های هنری کشور هستند. چیزی که فعلا پیگیری می‌کنند، نمایشنامه‌نویسی، ادبیات داستانی و رمان، موسیقی و کاریکاتور است. باید هم از درون ظرفیت دانشکده‌های هنری و هم از درون ظرفیت دانشگاه آزاد بچه‌های قوی را شناسایی و روی اینها سرمایه‌گذاری کنند. نامه‌ای هم به وزارت ارشاد زدیم که به ما مجوز توزیع و پخش فیلم بدهند. دانشگاه حدود ۸۰۰ سالن دارد که ۲۰۰، ۳۰۰ سالن قابلیت دارند که محل اکران فیلم سینمایی باشند. همین فضا را در تئاتر هم پیگیری می‌کنیم. جشنواره تئاتر را برنامه‌ریزی کردیم. از درون دانشکده‌های هنر تیم‌ها تشکیل می‌شوند و سایر مراحل انجام می‌شود. عزیزان باشگاه و شورای بالاسر باشگاه حرفه‌ای و کاربلدند.

جشنواره تئاتر داخلی دانشگاه آزاد؟

ویژه دانشجویان هنر دانشگاه آزاد است. جشنواره تئاتر را هم خود باشگاه برنامه‌ریزی و برگزار می‌کند. بحث‌های هنری را به باشگاه واگذار کردیم. البته جشنواره هنر و ادبیات یا جشنواره رمان حریم ویژه شهدای ترور را یا جشنواره کارتون عمومی است و مخاطب آن همه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی‌اند. اینکه چه جشنواره‌ای مخاطب عمومی داشته باشد و چه جشنواره‌ای مخاطب خاص با تشخیص شورای علمی باشگاه است.

بنابراین بخشی از ماموریت باشگاه هم معطوف به استعدادیابی خواهد بود.

بله، ما تور را پهن می‌کنیم، شاه‌ماهی‌ها را شکار و روی آنها کار می‌کنیم. عصر جدید مشکلش چیست؟ عصر جدید مشکلش این است که چهره را معرفی می‌کند ولی بعد رها می‌کند.

باشگاه رشد چه می‌کند؟ گستره دانشگاه آزاد را چگونه پوشش خواهد داد؟

بناست که ما رها نکنیم. فعلا نماینده‌های استانی معرفی کرده‌اند، در آینده می‌خواهند دفاتر استانی هم داشته باشند. از درون دانشکده‌های هنر یا از فراخوان‌های عمومی درون دانشگاه آزاد تلاش می‌کند که انسان‌های قوی را شناسایی کند، پس از آن، دوره‌های آموزشی بگذارد و استاد شاگردی اینها را رشد بدهد و برای آنها فضای ارائه فراهم کند؛ مثلا اگر موسیقیدان برجسته‌ای از این سیستم در آمد، ما برای او در سراسر کشور کنسرت بگذاریم. در شبکه دانشگاه آزاد می‌توانیم هم شناسایی کنیم و هم فضای کنش فراهم کنیم. یک زمانی موسیقی ما وضعیت خوبی نداشت، ظهور محمد اصفهانی جانی به موسیقی داد. اگر نگاه کنید، شروین را شما معرفی می‌کنید اما آن طرفی‌ها جایزه می‌دهند، یعنی ما شناسایی می‌کنیم ولی رها می‌کنیم. در کاریکاتور ما چند نفر مثل مازیار بیژنی و شجاعی داریم؟ واقعا این آدم‌ها هستند که فضای هنر را می‌توانند تغییر و تکان دهند. ما باشگاه را با این نیت راه انداختیم. من معتقدم درکنار کارهای سلبی اگر کار ایجابی نکنیم فضا را نمی‌توانیم عوض کنیم و رشد دهیم.

برخی مجموعه‌های زیرنظر شما مثل حوزه خانواده موازی مجموعه‌های دیگر دانشگاه نیستند؟

کلا نقش‌مان در معاونت نقش تصدی‌گری نیست، ما بسترساز هستیم. الان کمیته تعامل را راه انداخته‌ایم؛ رئیسش من هستم، دبیرش خانم دکتر قاسمی است. واحدها از سراسر کشور رئیسش رئیس واحد است و دبیرش نماینده امور زنان. اصلا ما خودمان را رقیب هیچ‌کسی نمی‌دانیم، همه بیایند پایشان را روی شانه ما بگذارند بالا بروند، فقط کار مهم است. من یک نامه زدم و گفتم که بسیج اساتید و هر مجموعه‌ای می‌خواهد در حوزه استادی کار کند، بودجه‌اش را از بودجه معاونت فرهنگی در حوزه اساتید بدهید. نقش خودمان را جمع‌کننده و هم‌افزا و بسترساز در حوزه معاونت می‌دانیم.

بپردازیم به حوزه دانشجویی که با وجود اقدامات مختلف شما در واحدها، هنوز هم انتقادهای مختلفی درخصوص سلف، خوابگاه و نقل و انتقالات وجود دارد.

نقد که زیاد است اما حوزه دانشجویی از دغدغه‌های همیشگی من است. در اداره کل دانشجویی وقتی من آمدم به جز نقل و انتقال و تخفیف -آن هم نابسامان- بقیه حوزه تقریبا تعطیل بود. در مشاوره حرکت‌هایی شروع شده بود اما بسیار ضعیف و اولیه. ما با تاکید ریاست محترم دانشگاه، نقل و انتقال را از یک موضوع امتیازی، کاملا مردمی کردیم و ظرفیت نقل و انتقال را آوردیم در اختیار مردم. ببینید اینجا جایی است که سفارش زیاد می‌شود! درخواست زیاد است؛ تلاش‌مان این بوده که این شبکه دانشگاه را برای کمک به خانواده‌ها بیاوریم. نقل و انتقال را از جایی که ممکن بود داد و ستد در آن اتفاق بیفتد، برای کمک به مردم یک مجموعه کردیم. این ظرفیت در خدمت مردم است.

سال گذشته چقدر جابه‌جایی داشتید؟

۱۵ هزار نفر. سه مدل میهمان و یک‌ترم میهمان دائم و انتقال داریم. سعی کردیم تا جایی که می‌توانیم میهمان دائم بدهیم و درصورت همترازی انتقال بدهیم که مردم معطل نشوند و هر ترم بیایند. البته این موضوع پیچیدگی‌هایی دارد و آن این است که بین منافع مردم و آسیب ندیدن واحدها و رشته‌های دارای متقاضی خروجی زیادی جمع کنیم، لذا مدلی درآورده‌ایم و این مدل درحال انجام است، همچنین همه سوابق با اتصال به آموزشیار روشن است و در بررسی نقل و انتقال علاوه‌بر ملاحظه مستندات فرد، تمام جوانب هم بررسی می‌شود.

البته شما در شرایط کرونایی مسئولیت گرفتید.

قبلش هم مورد توجه نبود. مشاوره یک اداره بود و یک فرد غیرمرتبط بود در رأس بود. ما مشاوره را به مدیریت مشاوره و مددکاری اجتماعی ارتقا دادیم دو تا اداره زیرمجموعه‌اش گذاشتیم. تفاهمنامه‌ای هم با بهزیستی امضا کردیم و در بسیاری از واحدهای ما مرکز مشاوره در سطح شهر مجوز گرفتند. سال گذشته نیز رتبه‌بندی انجام دادیم و حدود یک میلیارد تومان تجهیزات برای اینها از محل اعتباری مبارزه با مواد مخدر گرفتیم و براساس رتبه‌بندی حمایت می‌کنیم. پرونده الکترونیکی را هم اضافه کردیم. پرونده الکترونیک بسیار مهم است. مرتبا با حفظ محرمانگی (چون اسم افراد نیست، شناسه هست) در جریان میزان مراجعات، نوع مراجعات و تجویزها هستیم. ان‌شاءالله اینکار ابتدایی در دانشجویار، یک کار جدی خواهد شد. چیزهای مهمی بود که خلأ آن احساس می‌شد.

در ابتدای کار، خدمات دانشجویی اصلا مدیر نداشت! برای موضوع خدمات دانشجویی کل کشور را رفتیم. هرجا خوابگاه بود رفتیم. رتبه‌بندی خوابگاه‌ها را اولین بار اعلام کردیم. حدود ۱۸ میلیارد تومان هم برای بازسازی و بهسازی خوابگاه‌ها وام دادیم که جا دارد حقا از دکتر صلواتی و همکاران‌شان تشکر ویژه کنم که زحمات طاقت‌فرسایی متحمل می‌شوند و در لبه مستقیم ارتباط با مردم و جای حساسی است. نمی‌توانیم مثلا در نقل و انتقال کاری کنیم اما باید مخاطب احساس کند که واقعا اگر می‌توانستیم این کار را انجام می‌دادیم. یا در غذای دانشجویی برای اولین بار پیگیری کردیم و کمیسیون معاملات، اجازه تهاتر قیمت اجاره سلف را با قیمت غذا صادر کرد و این کمک کرد که قیمت غذا به طرز محسوسی کاهش پیدا کند و با پیشنهاد ما و حمایت ریاست معزز دانشگاه به کمیسیون معاملات امسال هم تمدید شد.

به خوابگاه‌ها اشاره کردید. خوابگاه‌های متاهلی ازجمله وعده‌های مسئولان دانشگاه بوده اما اخیرا کمتر از آن صحبت می‌شود؛ گویا از اولویت خارج شده باشد.

از محل قانون جوانی جمعیت درخواست دادیم بودجه مکفی چند صد میلیاردی بدهند که بتوانیم برخی از خوابگاه‌ها را تغییر کاربری بدهیم. البته این بحث مسکن که الان مطرح شده، یک بخش از این پروژه به مسکن متأهلان اختصاص خواهد یافت که با شرایطی مدتی می‌مانند تا خودشان را پیدا کنند و بتوانند مستقل منزل تهیه کنند.

در حوزه دانشجویی برای سال جدید ایده جدید دارید؟

کار جدید ما در امسال حول محور فعالیت اداره پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی است. ما آسیب‌های اجتماعی تمام مناطق را احصا کردیم. پیگیری می‌کنیم که مرکز مشاوره واحدها براساس این داده‌ها بتوانند طراحی انجام دهند. پیمایش سیمای زندگی هم امسال موج دومش انجام می‌شود. شورای افکارسنجی که در معاونت راه انداختیم با همین نیت بود که افکارسنجی‌های دوره‌ای و هم سیمای زندگی انجام شود.

پس آسیب‌های اجتماعی به مأموریت‌های جدید برای مراکز مشاوره تبدیل می‌شود. البته بعضا اطلاعات ورودی خوبی در مراکز مشاوره داریم اما کنش یا برنامه‌ریزی خاصی در مراکز دیده نمی‌شود.

مثلا همان پرونده الکترونیکی ما مثلا آمار گرفتیم چقدر مراجعه کردند. البته چهار، پنج استان ما هنوز متاسفانه علی‌رغم تاکیدات وارد نشده‌اند. ولی اطلاعات دفاتر دست ما هست. مثلا درخصوص علت مراجعه بعد از تعطیلات عید در سال ۱۴۰۲ حدود ۱۱۵۱ نفر مساله‌شان اختلالات بوده است. ۳۴۴ نفر موضوع انصراف از تحصیل، ۵۸۰ نفر پیش از ازدواج، ۳۳۲۸ نفر مسائل تحصیلی، ۵۸ نفر مشاوره تغذیه، ۲۳ نفر حقوقی، ۳۱۵ نفر خانوادگی، ۲۰۴ زناشویی، ۳۱۱ نفر شغلی، ۱۸۲ نفر مهارت‌آموزی، ۲۱۰ والد و فرزند و ۷۱ نفر مشاور مذهبی دریافت کردند. آمار را به تفکیک استان‌ها هم داریم.

جمع اعداد خیلی عدد بزرگی نیست. این نشان می‌دهد که مرکز مشاوره هنوز جای خودش را در واحدها پیدا نکرده است.

متاسفانه یک نگاه نسبت به مراکز مشاوره وجود دارد. در دانشگاه‌های دولتی هم همین‌طوری است. می‌گوید من مشکلی ندارم که بروم مشاوره؛ یعنی فرهنگ مراجعه به مشاور در کشور ما ضعیف است. یکی از بحث‌هایی که ما امسال دنبال می‌کنیم تقویت همین مراکز مشاوره است.

بحث شناسنامه سلامت را هم پیگیری کردید؟

شناسنامه سلامت را هم امسال گذاشتیم که پایش سلامت روان و سلامت جسم را بررسی کنیم. آن هم امسال جزء چیزهایی است که باید جدی بررسی شود.

می‌خواهیم کمی هم به اتفاقات سال گذشته کشور بپردازیم که دامن دانشگاه را هم گرفت. متاسفانه خیلی اوقات به ساده‌ترین مدل ممکن با اتفاقات مختلف کشور مواجهه می‌کنیم و با پاسخ‌های سطحی و استدلال‌های ابتدایی سعی می‌کنیم ساده‌ترین جواب‌ها را پیدا کنیم.

به قول امیرالمومنین(ع) پاسخ‌های از قبل تعیین‌شده به سوال‌های جدید.

عملا می‌شود گفت که بعد از مدتی فراموشش می‌کنیم و به خاطره‌ها می‌سپاریم. به هر حال یک بخش از دانشجویان دانشگاه‌ها درگیر اتفاقات تلخ سال گذشته بودند که تعدادی از آنها هم در پروسه کمیته انضباطی هستند. شنیدم و شما هم به پروژه مصاحبه با این دانشجویان اشاره کردید. این حرکت نو در دانشگاه آزاد شکل گرفته که با یک دیدگاه روشن‌تری نسبت به قضاوت و حتی تصمیم‌گیری ورود پیدا کنند. درخصوص علت این نوع نگاه و تصمیمی که برای چنین پروژه‌ای گرفتید بگویید.

تغییر نسل را کاملا اغتشاشات نشان داد. سه سال ما در کرونا دانشگاه‌ها را تعطیل کردیم. می‌خواهم بگویم که این نسل عوض‌شده را با عناوینی مثل نسل Z و... نباید ساده‌سازی کنیم. لازمه کنش جدید فهم جدید است و نباید پاسخ‌های قدیمی‌مان را قالب کنیم و همان‌ها را به عناوین جدید برای مسائل جدید تکرار کنیم. امیرمؤمنان(ع) یکی از ویژگی‌های منافق را این می‌فرمایند که برای هر پرسش جدید پاسخ از قبل تعیین‌شده دارند. من خیلی فکر کردم که چرا حضرت این را می‌گویند؟ چون احساس کردم نه اینکه هر کسی این‌طوری است منافق است؛ ولی کسی که منافق است یکی از کارهایش این است که نگذارد سیستم تحول ایجاد کند و یکی از چیزهایی که نمی‌گذارد سیستم تحول ایجاد کند، این است که مسائل جدید را بفهمد. تازه فهمید، تلاش کند که پاسخ جدید تولید کند. یکی از کارهایی که منافق نمی‌گذارد، تحول سیستم است.

عرض کردم که ارتباط‌مان با بخشی از این نسل قطع است. اغتشاشات با همه آسیب‌هایی که زد امکانی فراهم کرد که ما بتوانیم اینها را بهتر بشناسیم. با ایده خود دکتر طهرانچی پروژه‌ای تعریف شد که شامل یک بخش که از این افراد تعلیق‌شده یا خیلی معدود حکم اخراج خورده بود؛ البته برای اینکه حکم‌شان هم تعیین تکلیف شود حتی قبل از بحث عفو رهبری ما این را مطرح کرده بودیم که این حکم ابتدایی است؛ بعد از مصاحبه نتیجه نهایی معلوم می‌شود. هدف دوم شناخت اینها بود که اصلا دنیای اینها چیست که بحمدالله با همه سختی‌ها این کار انجام شد و درواقع به اتمام رسید. ۳۴۲ نفر از این بچه‌ها را مصاحبه عمیق گرفتیم. غیر از تست‌های شخصیت‌شناسی مصاحبه‌های عمیق در حوزه سیاسی اجتماعی و فرهنگی داشتیم و نتایجش آماده شده است.

مربوط به کل کشور است؟

واحدهایی که درگیر بودند و در آنها تعلیق و اخراج داشتیم. چون تعداد معدودی از واحدهای ما درگیر بودند.

نتایج مصاحبه‌ها چگونه مورد استفاده قرار می‌گیرد؟

برای شناخت این نسل در اختیار تصمیم‌گیران قرار خواهد گرفت چون بعضا نتایج متفاوتی از چیزی دارد که می‌دانیم.

مهم‌ترین برداشت‌تان از خروجی مصاحبه‌ها را می‌توانید بگویید؟

اجازه دهید بعدا در این خصوص صحبت کنیم. نتایج این مصاحبه‌ها را در اختیار تصمیم‌گیران قرار خواهیم داد و هم اینکه مهم‌تر از آن، بسته مداخله‌ای باید طرحی کرد. حالا که اینها را شناختیم برای عدم تکرار این اتفاقات چه باید کرد؟ بحث امنیتی منظورم نیست؛ بحث فرهنگی و ارتباطاتی است. بخشی از نتایج این پژوهش مهم نشان می‌دهد که دشمن از سرمایه‌های ما گلچین می‌کند. اگر این سرمایه‌ها می‌آمدند در خدمت نظام انقلاب و اسلام قرار می‌گرفتند، می‌توانستند بسیار موثر باشند، یعنی شکار دشمن از سرمایه‌های ما و از بچه‌های قوی ما بوده است.

نتایج مصاحبه‌ها در صدور رأی پرونده‌های دانشجویان خاطی هم تاثیر می‌گذارد؟

بله. تیم مصاحبه‌کننده تشخیص‌شان را به کمیته انضباطی تجدیدنظر اعلام می‌کنند. نامه‌ای زدیم به کمیته تجدیدنظر که تا زمان نتیجه مصاحبه‌ها برگزار نشود. البته حکم بدوی غیرقطعی تلقی شود و بچه‌ها می‌توانند به درس‌شان ادامه دهند تا نتایج کمیته مشخص شود. تشخیص تیم در اختیار کمیته تجدیدنظر قرار می‌گیرد و براساس آن و سایر مستندات اعلام نظر می‌کنند. اساتید مصاحبه‌کننده از داخل دانشگاه آزاد بودند و دانش فنی تولیدشده در داخل دانشگاه است.

شاید این نگاه مطرح شود که برخی به خاطر اینکه حکم‌شان تغییر کند حرفی زده باشند یا یک طوری جواب داده باشند.

اتفاقا نتایج به‌دست‌آمده با چیزهایی که ممکن بود در ذهن ما باشد متفاوت است. اتفاقا حرف‌هایشان را صریح زدند.

جمع‌بندی شما از شنیده‌ها و پیش‌بینی‌تان برای سال تحصیلی جدید چگونه است؟

بالاخره دشمن تلاش می‌کند. ما نامه‌ای درمورد تذکر اساتید به دانشجویان بی‌حجاب در کلاس زدیم. بلافاصله بی‌بی‌سی و ایران اینترنشنال واکنش نشان دادند. فردایش یادداشت دکتر طهرانچی در «فرهیختگان» منتشر شد. بلافاصله دوباره ایران اینترنشنال واکنش داد. نشان می‌دهد که اینها کوتاه نمی‌آیند و تلاش می‌کنند. البته من معتقدم هرچه رابطه حاکمیت با مردم تقویت شود، حسن‌ظن مردم و اعتماد مردم به حاکمیت که یک بخشی‌اش ما هستیم، بیشتر می‌شود. اینها کارشان پیش نخواهد رفت. امیرالمومنین فرمودند که حسن‌ظن مردم به حکومت باعث می‌شود مردم رنج طولانی را تحمل کنند و آرزوی اینکه حکومت زود از بین برود را نداشته باشند. هرچه بتوانیم رابطه مردم و حاکمیت را تقویت کنیم و اعتماد و حسن ظن مردم را افزایش دهیم همان اندازه تیر دشمن به سنگ خواهد خورد. البته این را هم بگوییم دشمن این کار را انجام می‌دهد برای اینکه ما امروز در موضع اقتدار و قدرت هستیم. ما هرچه در درون قوی‌تر می‌شویم آنها حساسیت‌شان بیشتر می‌شود.

بخش دیگر فعالیت شما معطوف به حوزه ورزش است که جزء نقاط قوت دانشگاه هم محسوب می‌شود. اخیرا موضوع استعدادیابی در حوزه ورزش هم بیشتر مورد توجه قرار گرفته است.

یکی از قطب‌های اثرگذار و راهبردی‌مان بحث ورزش است. کارهایی انجام شده و ما هم چند نوآوری داشتیم. یکی ورزش همگانی که در دانشگاه آزاد نبود. الان تقریبا مهم‌ترین مجموعه فعال در حوزه ورزش همگانی در آموزش عالی و بلکه در کشور ما هستیم. در ورزش همگانی

ادامه در صفحه ۵

ادامه از صفحه ۴

بحث ورزش دانشجویی، کارمندی و استادی را تقویت کردیم و در ایام کرونا هم مسابقات را برگزار می‌کردیم. یکی از نوآوری‌ها گره‌زدن ورزش دانشگاه به ورزش قهرمانی در باشگاه فرهنگی ورزشی دانشگاه بود. سال گذشته فقط از درون مسابقاتی که در درون خانواده دانشگاه انجام می‌شد ۵۰ نفر در تیم‌های ورزشی باشگاه عضویت پیدا کردند.

از دانشجویان دانشگاه؟

دانشجویان، کارکنان و اساتید ولی بیشتر دانشجویان. یک مجموعه یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفری از استعدادهای عظیمی هستیم. ببینید دانشگاه چون نشریه دانشجویی دارد باید «فرهیختگان» را انتهای مسیر داشته باشد. باید اسکانیوز داشته باشیم. هر کس عرصه نداشته باشد روی هوا است به همین دلیل ما باید باشگاه رشد استعدادیابی هنری ادبی جوان داشته باشیم. چون این همه جوان ورزشکار داریم، عرصه اینها و بروزش می‌شوند باشگاه و تیم‌ها. یکی دیگر از نوآوری‌های ما از پایه تا ستاره بوده است. پایه تا ستاره از مدارس سما؛ ما یارگیری می‌کنیم تا به باشگاه‌هایمان انتقال داشته باشیم و از این جهت اسمش را گذاشتیم از پایه تا ستاره.

استعدادیابی از فضای مدارس در چند رشته اتفاق می‌افتد؟

۱۹ رشته فعال داریم و باشگاه ما در حال راه‌اندازی تیم نوجوانان است؛ آنهایی که در مدارس سما زیرساختش را داشته باشیم. طبیعتا بعضی‌ها را نداریم.

روی افزایش رشته‌ها تمرکزی دارید؟

۲۴ رشته داریم ولی در حال حاضر ۱۹ رشته فعال است. نتایجی که ما در باشگاه به دست آوردیم در لیگ‌ها در تاریخ دانشگاه آزاد بی‌نظیر است. من نمی‌خواهم از خودمان تعریف کنم، این لطف خداست و یک تدبیری پشتش بوده است.

به نظر می‌رسد هنوز ورزش در واحدها مهجور است. بخشی به تجهیزات و امکانات برمی‌گردد و بخشی دیگر به نبود برنامه‌ریزی درست برای جهت‌دهی و استفاده از پتانسیل دانشجویان.

امکانات ورزشی دانشگاه آزاد خوب است ولی یک مشکل، فرسودگی اینهاست که پیگیری می‌کنیم وام‌هایی بگیریم مثل کاری که در خوابگاه کردیم. البته هزینه‌هایشان سنگین است.

یک موردی که اخیرا راه انداختیم، انجمن‌های ورزشی دانشجویی است، مثل کانون‌ها که در حوزه فرهنگی هستند جایش آنجا خالی بود. آن هم امیدوارم انجام شود که اگر راه بیفتد تکانی به حوزه ورزش می‌دهد. در کنار آن اردوهای یک‌روزه را خواهیم داشت. هدف‌مان این بود که هیچ پنجشنبه و جمعه‌ای نباشد که دانشجویان اردو نداشته باشند. یکی دیگر از کارهایی که در حوزه ورزش انجام دادیم قیمت‌گذاری اماکن ورزشی است. احساس کردیم که ضعف‌هایی در این زمینه وجود دارد. پارسال در واحدها حدود ۴۹ میلیارد تومان از حوزه ورزشی درآمد داشتیم. امسال علاوه‌بر کارنامه فرهنگی، کارنامه ورزشی هم برای واحدها صادر می‌کنیم. جا دارد که از دکتر لشگری و همکاران‌شان تشکر کنم. امسال دکتر لشگری رئیس کمیته پزشکی کنفدراسیون ووشو شدند که جای افتخار و تبریک دارد.

یکی از نقدهای دانشجویان در مراسم گرامیداشت روز دانشجو نسبت به فضای فرهنگی واحدها به مساله شفافیت بودجه فرهنگی مربوط می‌شد. دکتر طهرانچی هم از شما و دکتر جاوید خواستند تا این امر محقق شود. در حال حاضر این شفافیت در بودجه فرهنگی محقق شده است؟

هر کس از ما اطلاعات خواسته، دادیم. شفاف هستیم. منتها یکی از بحث‌هایی که هست، بحث بودجه مصوب و بودجه محقق است. بین بودجه محقق و مصوب ۵۰ درصد پارسال اختلاف بود.

۵۰ درصد بودجه فرهنگی محقق نشده است؟

بله. از ۶۸ میلیارد حدود ۳۸ میلیاردش محقق شده است. من نمی‌توانم خیلی ملامت بکنم، چون بالاخره واحدها مسائلی مثل حقوق و دستمزد دارند. وضعیت بودجه شفاف است. من یک داشبورد دارم که همه‌چیز در آن هست. امسال هم دو کار را در بحث بودجه پیگیری می‌کنیم.

البته مساله بچه‌ها این بود که دانشجویان در جریان قرار نمی‌گیرند.

هر کس خواسته تقدیم کردیم. اعلام هم کردیم که اطلاعات بدهند. بچه‌ها هم بروند پیگیری کنند. البته من این را همیشه به دانشجویان می‌گویم که شما در مطالبه‌گری، همدلی داشته باشید. خودتان را جای مسئول بگذارید. همیشه آدم یک‌طرفه به قاضی برود، نتیجه‌اش نتیجه خوبی نخواهد بود.

گفتید برای دو کار در حوزه مالی تلاش خواهید داشت.

یکی اینکه ما تلاش می‌کنیم فاصله بودجه محقق و مصوب را کم کنیم و دوم هم اینکه نقدینگی درست هدایت شود. نباید معاونت‌ها هزینه ۹ میلیاردی کنند. از ۳۹ میلیارد، ۱۴ میلیاردش را نهاد و معاونت هزینه کردند. ولی همین ۱۴ میلیارد به چرخه تشکل‌ها و فعالیت‌های استادی اضافه شود، بسیار موثر است.

البته در بعضی حوزه‌ها هنوز حمایت لازم صورت نگرفته است. در بحث نشریات بچه‌ها بعضا با ما در ارتباط هستند و می‌گویند چیزی دریافت نکردیم.

حمایت از نشریات متاسفانه جزء آن بخش‌هایی است که بسیار کم انجام شده. ما حدود ۵۰۰ میلیون به حساب نشریاتی که براساس رتبه‌بندی، نشریات الف و ب شده بودند، واریز کردیم.

به مدیرمسئول اختصاص پیدا کرده یا از طریق واحدها به دست‌شان می‌رسد؟

به واحدها دادیم. اما تشکل‌ها را به حساب خود دبیر تشکل واریز کردیم. بودجه تشکل‌ها را قبلا هیات نظارت تصویب می‌کرد و به شورای فرهنگی می‌آمد و از شورای فرهنگی می‌گرفتند. اما کاری که درمورد تشکل‌ها کردیم این بود که الان دیگر به شورای فرهنگی نمی‌رود. ما نظام برنامه و بودجه را عوض کردیم. تشکل‌ها را به‌عنوان یک محور آوردیم. امسال هم اولین بار بود که برای کانون‌ها و نشریات و تشکل‌ها بودجه حمایتی از سازمان واریز شد.

نشریاتی که جدیدا منتشر می‌شوند به مشکل نمی‌خورند؟

آنها باید یک سال منتشر شوند و در چرخه بیایند.

یکی از انتقادها به دکتر جهان‌بین، توجه بیش از اندازه به عددها و آمار است. به این منظور که مثلا اگر جشنواره‌ای با تعداد شرکت‌کننده مشابه دوره قبل برگزار شود و عددش بالاتر نرود، انگار جشنواره رشد نکرده و اتفاقی که باید نیفتاده است. به‌زعم برخی بیش از اندازه دارید به این مساله اهمیت می‌دهید.

من معتقدم ما باید تورمان را پهن کنیم. نگاهم به فرهنگ «یک یکم» است. بعضی وقت‌ها ما تنبلی‌هایمان را با این عنوان که کمیت مهم نیست توجیه می‌کنیم. کیفیت از درون کمیت زاده می‌شود. عدالت هم حکم می‌کند ما برای انتخاب و حمایت، همه آنها که می‌شد، را ببینیم. نه اینکه دور هم خوش باشیم. به قول امیرمومنان(ع) یتقارضون الثنا و یتقربون الجزا نباشیم که مدام برای تعدادی معدود و بین خودمان بچرخیم.

در رویداد کرسی‌ها شما حد مشخصی را به‌عنوان انتظار از واحدها تعیین کرده بودید؟

این را سند تحول از ما خواسته بود. یک درصد یا دو درصد دانشجویان باید شرکت کنند. اصلا نگاه دکتر طهرانچی این است که همه دانشجویان ما یک بار باید در کرسی‌های ما شرکت کنند. ببینید، ما سه مدل ارزیابی داریم؛ خبرگی، کمی و میدانی. مثلا سلوک مدیران را با ارزیابی میدانی می‌سنجیم. اصلا در فعالیت‌های تشکل‌ها ورود نمی‌کنیم ولی اینکه واحد چقدر حمایت کرده، مربوط به مدل ارزیابی خبرگی است. بخشی هم کمی است. مثلا واحدی که ۵۰ هزار دانشجو دارد، داشتن فقط یک یا دو کانون دانشجویی چه معنایی دارد. بعضا عدد پایین، با تقبیح کمیت توجیه می‌شود. کیفیت از درون کمیت بیرون می‌آید. اگر برای رقابت‌های ورزشی اینقدر فشار نیاوریم، بعضی واحدها تیم نمی‌دهند. اما وقتی تیم می‌دهند، نهایتا ۵۰ نفر آدم درجه یک از بین اینها درمی‌آید.

من با نگاهی که دارم می‌خواهم شاه‌ماهی صید کنم. این شاه‌ماهی از روی عدالت و منطق از درون کمیت بیرون می‌آید. مبنای من است. معتقدم که کیفیت از درون کمیت درمی‌آید. هر کس هر چیزی می‌خواهد، بگوید. ولی ما در نگاه‌مان، هم ارزیابی خبرگی داریم و هم ارزیابی کمی و کیفی. درمورد تشکل‌ها اصلا کمی عمل نکردیم. گفتیم هر واحدی فقط یک تشکل. به من گفتند دو تا، سه تا ولی من قبول نکردم، چون جنس تشکل با کانون فرق می‌کند. تشکل این‌طوری نیست که بشود به‌راحتی راه‌اندازی کرد، ولی کانون را می‌شود.

مانع بچه‌ها نمی‌شوید اگر ظرفیت داشته باشند؟

اگر بتوانند که از خداییم است. به واحدها گفتم بیشترش فضل است! ولی درمورد کانون می‌گوییم به ازای هر هزار نفر، لااقل باید یک کانون داشته باشید. کرمان که رفتم مسئولان واحد تشکر کردند. می‌گفتند اگر ما می‌خواستیم عمل کنیم، نمی‌شد. ولی کانون آمده و با ۵۰۰ نفر برنامه می‌گذارد. اینها تازه دارند مزه عدم تصدی‌گری را می‌فهمند. مثلا نشریات را گفتیم به ازای هر ۱۰۰ نفر، یک نشریه. شما نمی‌توانید ۵ نفر پیدا کنید که یک نشریه راه بیندازید؟ من اگر می‌خواستم که این نبود. برای هزار نفر یک نشریه، خیلی کم است! مثلا برای ۵۰ هزار نفر در تهران مرکز حداقل باید ۵۰ نشریه باشد یا نباشد؟

باید درست بشود. منتها من نگاهم این است که کیفیت از درون کمیت می‌آید، البته کمیت معقول. اگر من توجه به انتهای حلقه نداشتم این فرمایش درست بود ولی من می‌گویم اینجا بیاوریم تا رشد کنند. تازه همه اینها را روی هم جمع کنیم ۲۰ درصد دانشجویان دانشگاه نمی‌شود. من برای همین رفتم سراغ استاد. در مرحله تاسیس، فشاری لازم بود.

اخیرا راه‌اندازی سامانه یا پلتفرمی تحت عنوان «بافر» در معاونت فرهنگی مطرح شده است. شما هم در گفت‌وگو اشاره‌ای داشتید. فلسفه وجودی «بافر» چیست؟

در طول سه سال اخیر، سامانه‌های مختلفی را مثل سامانه نشریات یا سامانه پایش ثبت فعالیت‌های فرهنگی اضافه کردیم. لازم است که این سامانه‌ها یکپارچه شوند. نکته دوم اینکه، اطلاعات ورودی سامانه‌ها ارزشمند است و می‌شود از طریق هوش مصنوعی تحلیل دیتا انجام داد و نتایج جدید به‌دست آورد.

راه‌اندازی «بافر» اکنون در چه مرحله‌ای است و چه زمانی آماده بهره‌برداری می‌شود؟

به سرعت پیش می‌رود و ان‌شاءالله سامانه «بافر» تا یکی دو ماه آینده راه‌اندازی می‌شود و در ابتدا با واحد تبریز و استان آذربایجان شرقی به صورت پایلوت شروع می‌شود. امیدوارم تا پایان سال بتوانیم به صورت کشوری بافر را انجام دهیم. بافر مبتنی‌بر دیتا گدرینگ و هوش مصنوعی است.

چند خدمت در این سامانه ارائه می‌شود؟

همه فعالیت‌های فرهنگی می‌آید. نظر دادن دانشجویان و باشگاه مخاطبان هم می‌آیند. نکته‌ای که وجود دارد این است که قدرت هوش مصنوعی با حجم بیشتر دیتا بیشتر خواهد شد. ما باید تمام تلاش‌مان را بکنیم که تا جایی که می‌شود مخاطب را به آنجا بیاوریم تا بتوانیم تحلیل کنیم و براساس آن تحلیل، فضا دست‌مان بیاید.

دانشجویار چه زمانی به صورت عمومی در اختیار دانشجویان قرار می‌گیرد؟

آن هم با سرعت خوبی پیش می‌رود. امیدوارم تا پایان امسال هر دو بالا بیایند. خدمات دانشجویی مانند بوفه و سلف و مشاوره روی دانشجویار ارائه خواهد شد. دانشجویار در بروکراسی دانشگاه به مشکلاتی خورد اما بالاخره انجام شد.

هفته آینده مرحله نهایی رویداد کرسی‌های آزاداندیشی را پیش رو دارید. رویداد امسال چه ویژگی بخصوصی دارد؟

بعدش هم مشق امید برگزار خواهد شد. در رویداد کرسی‌ها امسال ۲۴ هزار نفر شرکت کردند. تغییرات زیادی به نسبت ادوار قبل داشت. در مرحله نهایی به جای گزاره، کلمه دادیم. می‌خواهیم ببینیم بچه‌ها چطور فکر می‌کنند. مثلا کلمه شرق گرایی را دادیم که ببینیم بچه‌ها چطور گزاره می‌دهند. بعد ما گزاره‌ها را بررسی می‌کنیم و با هم روبه‌رو می‌کنیم و همینطور تیم‌ها را با هم. پارسال در موضوع شرق گرایی دیدیم دو گروه با هم اختلافی ندارند! می‌گوید من مخالف شرق گرایی نیستم، می‌گویم جذب در شرق نشویم. هر تیمی باید برای هر کلمه سه تا گزاره خودش را بدهد. بعد قطب‌بندی‌های موافق و منتقد در آن درمی‌آید.

خیلی کار شما سخت‌تر می‌شود!

تمرین می‌کنیم. چون مهم‌تر از کرسی، فناوری برگزاری کرسی است. بعضی جاها پیشرفت‌های خوب و انحصاری داشتیم. چیزهای جدید را امتحان می‌کنیم تا ببینیم چه می‌شود.

رهبر انقلاب مطالبه‌ای داشتند برای ایجاد فضای آزاداندیشی در دل دانشگاه‌ها. مدت‌ها دانشگاه‌ها نسبت به آن تغافل داشتند و هنوز هم وضعیت مطلوبی نداریم. دانشگاه آزاد اسلامی که به‌مراتب عقب‌تر هم بود با رویداد کرسی‌ها بستری را ایجاد کرد که آزاداندیشی در دانشگاه آزاد باب شود. آن اتفاقی که باید در واحدها بیفتد، برای کرسی‌ها افتاده است؟ ما کجای مسیر هستیم؟

به شکل مطلق نمی‌توانم بگویم همه چیز خوب است ولی واقعیت این است که ترس از کرسی‌ها و سد کرسی‌ها در دانشگاه شکسته شده است.

آزاداندیشی صرفا به فضای رویداد منحصر نشده است؟

رویداد سایه انداخته اما در دامنه این قله، کرسی‌ها هم درحال انجام است. اما باید در کنار رویدادها خود کرسی‌ها را هم در واحدها بیش از پیش تقویت کنیم. مهم این است که این ترس ریخت، چون بچه‌ها جلسات برگزار می‌کنند، حرف هم می‌زنند.

رویکرد شما در مشق امید امسال چگونه بوده است؟

درمشق امید هدف اصلی ما حل مساله نیست که اگر شد فبها. هدف این بود که بچه‌ها با پیچیدگی‌های اداره کشور آشنا شوند؛ مشق است دیگر. امیرالمومنین فرمود یکی از کارهایی که منافق می‌کند این است «هَوَّنُوا الطَّرِيقَ وَأَضْلَعُوا الْمَضِيقَ» راه را آسان نشان می‌دهد و مردم را در تنگنا قرار می‌دهد و نتیجه مخالفش این است که اگر ساده‌انگاری برود امیدواری هم افزایش پیدا می‌کند. برای همین ما اسمش را مشق امید گذاشتیم.

چه تعداد امسال در مشق امید شرکت کردند؟

۱۹ هزار نفر شرکت کردند. البته تیمی هستند. دنبال تقویت کار تیمی هستیم. خیلی هم رقابت‌ها جدی است. از پیام‌هایی که به من داده می‌شود معلوم است که بچه‌ها خیلی جدی هستند.

این درحالی است که عمده نگاه به دانشگاه آزاد این است که دانشجویش به‌خاطر اینکه بیشتر هزینه می‌کند کمتر علاقه‌مند به حضور در فوق‌برنامه‌ها دارند.

خیر، می‌آیند. اتفاقا من بحثم این است که ما برای اینها فضا فراهم کنیم. کرسی‌ها را دیدید که بعضا با چه تیپ و چهره‌هایی می‌آیند. درحالت عادی این افراد در کدام برنامه‌های ما حضور دارند؟ اصلا هستند؟ اصلا با ما ارتباطی ندارند و هیچ‌وقت نمی‌آیند.

امسال بازارچه‌های صنایع خلاق هم بستر بروز و ظهور استعدادهای دانشجویی در دل واحدها بود. درمورد چگونگی تشکیل بازارچه‌ها توضیح دهید و اینکه دور جدید رویداد صنایع خلاق چطور برگزار خواهد شد؟

بحث فرهنگ کسب‌وکار است. یکی از راهبردهای دیگری که ما داشتیم توسعه فرهنگی کسب‌وکار دانش‌بنیان است. این از آن مسائل تمهیدی است. پیامبر اسلام فرمودند: «اگر نان نبود ما نماز نمی‌خواندیم و روزه نمی‌گرفتیم.» نشان‌دهنده اهمیت اقتصاد است و تاثیر آن بر فرهنگ. تاکنون دو دور رویداد ملی صنایع خلاق را برگزار کردیم و امسال برای اولین‌بار با یک کار ابتکاری در تمام واحدهای ما بازارچه‌ها راه افتاد و الان ۲۰۰۰ اثر منتخب از بین این بازارچه‌ها برای ما ارسال شده و میلیاردها تومان در بازارچه‌ها این آثار فروش رفته است. درواقع نوآوری سومین رویداد صنایع خلاق، بازارچه‌ها بودند. این خیلی مهم است. در اصفهان در یک هفته صد میلیون تومان فروش داشتیم. اینها می‌آیند، تجربه خرید و فروش پیدا می‌کنند. ما هم شناسایی و حمایت‌شان می‌کنیم تا به شکل کامل بتوانند کسب‌وکار راه‌اندازی کنند. کسب‌وکارهای مختلفی هم در این مدت راه افتاده است. ما داریم چرخه را تکمیل می‌کنیم. از آن طرف طرحی داریم به نام هر دانشجو یک مهارت یک تخصص. ما می‌گوییم آموزش بدهیم، مهارت کسب کنند و بیایند در بازارچه. از آن طرف هم یک فضایی راه انداختیم به نام آزاد چهارسوق؛ این هم جدید است. بازارچه مجازی است مثل بازاچه‌های اینترنتی که خودشان می‌توانند غرفه‌ای راه بیندازند.

در اختیار عموم هم قرار گرفته است؟

بله، ان‌شاءالله به‌زودی معرفی عمومی می‌شود.

الان خرید و فروش هم جریان دارد؟

بله، نماد الکترونیک را هم گرفتند. بعضی از قسمت‌ها را به حال خودشان می‌گذاریم تا آرام آرام رشد طبیعی‌شان را داشته باشند. به شما گفتم ما باید چرخه را در همه اینها به‌طور کامل داشته باشیم. یعنی اینجا یک آمادگاه است، دانشگاه یک آمادگاه است. هدف‌مان برای خودسازی، خودسازی برای تمدن نوین است. باید آن تربیت جامع اتفاق بیفتد. برای تربیت جامع باید زنجیره‌ای داشته باشیم و این زنجیره باید کامل شود، الان مثلا صنایع خلاق از مهارت‌آموزی شروع می‌شود تا بازارچه و بازارچه مجازی. جا دارد از حامد افشاری عزیز و همکاران‌شان در واحد فناور پردیس صمیمانه تشکر کنم.

یکی از دورنماهای اصلی فعالیت شما که در نخستین گفت‌وگو با «فرهیختگان» به آن اشاره کردید تاثیر دانشگاه آزاد در جریان فرهنگی شهرها بود. اینکه دانشگاه به قطب فرهنگی شهر تبدیل شود. هنوز پای آن حرف هستید؟

بله، اتفاقا یک مفهومی داریم به نام توازن دوکفه‌ای. تاثیر در خارج تابعی از التزام در داخل است. ما هر چه در درون اعتمادبه‌نفس‌مان بالا برود و انسجام‌مان و توانایی‌هایمان بیشتر شود، تاثیرگذاری بیرونی ما هم بیشتر می‌شود. الان خیلی از واحدهای ما در وضعیت فرهنگی در شهر موثر و اثر گذارند و واقعا دانشگاه آزاد امروز در موضع الهام‌بخشی است. یک زمانی دانشگاه بچه ناتنی حساب می‌شد. الحمدلله دانشگاه الان چنین نگاهی نه خودش دارد و نه دیگران چنین نگاهی دارند. هر میزان هم که آشنا می‌شوند با این اتفاقاتی که در دانشگاه می‌افتد و در حوزه‌های آموزشی، پژوهشی، فرهنگی، فناوری و... این احترام و اقبال به دانشگاه بیشتر می‌شود.

البته هنوز آن قطبیت فرهنگی در شهرها عمومیت نیافته است.

ما ۴۰۰ واحد و مرکز داریم. واحدها با هم در یک سطح نیستند ولی آنچه مشخص است این است که به راه بادیه رفتن، به از نشستن باطل، که گر مراد نیابم، به قدر وسع بکوشم. آنچه من در دانشگاه آزاد می‌بینم و قدردان همه همکاران عزیز و بزرگوار و خدوم در سراسر کشور هستیم این است که همه به قدر وسع می‌کوشند. امروز کوشیدن و تلاش کردن ممیزی مشخص دانشگاه آزاد در حوزه فرهنگی است.

برنامه‌دار بودن، هدفمند بودن و کوشیدن و مجاهدت اتفاقی است که در حال رخ دادن است.

با توجه به چالش‌های مالی که اشاره کردید، قرار نیست خود معاونت در قامت درآمدزایی هم ظاهر شود؟

اتفاقا چند طرح داریم. البته یک نکته را در نظر داشته باشید ما هزینه‌های پنهان در فرهنگ زیاد داریم. الان حقوقی که به اساتید داده می‌شود بالاخره هزینه فرهنگی است. اشکال از ما بوده که سراغ اساتید نرفتیم. شما این را جزء هزینه‌ها حساب نمی‌کنید؟ ما نگاه‌مان را به فرهنگ و امور فرهنگی باید توسعه دهیم، الان اگر بتوانیم استادها را به هر میزان به فضای فرهنگ بیاوریم، یک انقلاب بزرگی در حوزه تعلیم و تربیت جامع اتفاق می‌افتد. درآمدزایی هم در ذهن ما هست. مثل درآمدزایی در ورزش. یکی از طرح‌هایی که امسال داریم این است که اماکن ورزشی را هیات عاملی کنیم و از این اماکن ورزشی درآمدزایی داشته باشیم و طبیعتا بخشی از درآمدها هم برای خود اماکن ورزشی صرف شود. بحث مدارس عالی مهارت در حوزه صنایع خلاق که پارسال جزو برنامه‌ها بود هنوز انجام نشده، اما امسال به‌طور جدی پیگیرش هستیم که به سرانجام برسانیم. صنایع خلاق بازار بزرگی است و ما هم که الان در این چرخه وارد شدیم می‌توانیم مدارس عالی مهارتی را به‌طور جدی پیگیری کنیم. من خیلی به این قضیه اعتقاد ندارم که از دانشگاه بخواهیم یک درصد بودجه فرهنگی را سه درصد کند و همچنین به این جمله که پول زیاد در فرهنگ توفیق می‌آورد معتقد نیستم.

به‌نظر می‌رسد با توجه به رشد تورم، بودجه فرهنگی چندان رشد نکرده است.

اتفاقا ما همان ۶۰ میلیاردی که پارسال داشتیم را داریم و امسال برای واحدها یک درصد افزایش پیدا می‌کند و اگر بتوانیم محقق و مصوب را یکی کرده و مهم‌تر از این نقدینگی را به‌سمت اهداف‌مان هدایت کنیم خیلی از مسائل حل می‌شود. هرجا پول باشد ذهن‌ها بسته می‌شود و در ذهن‌های بسته خلاقیت نیز از بین می‌رود، هر مجموعه‌ای هم که خلاقیت در آن از بین برود به‌صورت راکد، مرداد و مرداب می‌شود و می‌میرد. رهبری می‌گویند «کار فرهنگی فقیرانه»، این را باید مدام تکرار کنیم.

این حرف حساسیت‌برانگیزی است.

بله، اتفاقا بعضی‌ها هم خوش‌شان نمی‌آید. باید کار فرهنگی را کار کم‌هزینه و پربازده ببینیم. اگر پول زیاد داشتیم چه‌بسا سراغ کرسی‌ها نمی‌رفتیم. سراغ مشق امید نمی‌رفتیم. من نمی‌گویم بودجه نمی‌خواهیم، بودجه مهم است اما مهم‌تر از آن باز شدن ذهن‌هاست.

به‌عنوان آخرین موضوع، لطفا درخصوص حوزه دروس عمومی مثل درس وصایا و درس دفاع مقدس که مسئولیتش با معاونت فرهنگی است، توضیح دهید.

در بحث درس وصایا تا الان چهار دوره آزمون برای جذب حق‌التدریس جدید به‌منظور حوزه اساتید وصایا مطرح کردیم. با سختگیری‌هایی که بوده حدود ۸۰ نفر از نیروهای جوان و توانمند و تازه‌نفس وارد مجموعه اساتید این درس شدند و حدود ۶۰۰ استاد در این زمینه داریم. تدوین کتاب جدید درس وصایا و اندیشه امام که درواقع اندیشه امام مین انقلاب و وصیتنامه امام است هم به پایان رسیده که مجموعه‌ای از بهترین نویسندگان این کتاب را نوشتند.

به سال تحصیلی آینده می‌رسد؟

بله، ان‌شاءالله مهرماه امسال می‌رسد. پارسال اولین دوره دانش‌افزایی اساتید این حوزه را هم با حضور ۵۰۰ استاد برگزار کردیم که امسال هم دوباره در همین تیرماه برگزار خواهیم کرد. ما همیشه تابستان‌هایمان پرکار است. در بحث دفاع مقدس هم تدوین کتاب درسی جدید تمام شده است.

پس تدریس درس دفاع مقدس هم با کتاب جدید انجام خواهد شد؟

بله، این کتاب به‌نوعی هوشمند است و داخل کتاب از بارکد استفاده شده است. سرتیم کتاب وصیتنامه امام جناب آقای دکتر لک‌زایی هستند و برای تدوین کتاب دفاع مقدس نیز جناب آقای دکتر طهماسبی سرتیمند. از ۲۳ جلد کتاب نظام موضوعات دفاع مقدس نیز در هفته دفاع مقدس به شکل کامل رونمایی خواهش شد و به پژوهش‌یار می‌آید. درس زبان ادبیات فارسی که اخیرا به ما اضافه شده، هسته فکری‌ای راه انداختیم تا بررسی کنند که چگونه این ظرفیت بیش از پیش در خدمت هویت ملی و دینی قرار گیرد. همینجا می‌خواهم از زحمات ارزشمند حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر قیوم‌زاده و همکاران‌شان و جناب آقای مهندس صالحی‌آرا و همکاران‌شان و شورای سیاستگذاری شاهد و ایثارگران تشکر ویژه داشته باشم. همچنین مجددا از همه همکارانم در ستاد سازمان و واحدها صمیمانه تشکر می‌کنم و دست یکایک‌شان را می‌بوسم. ان‌شاءالله مجموع این تلاش‌ها موجبات ارتقای این نسل و خودسازی، جامعه‌پردازی و شکل‌گیری تمدن نوین اسلامی را فراهم کند.

از همراهی شما سپاسگزارم و شنونده نکات پایانی شما هستم.

در پایان می‌خواهم از دکتر طهرانچی تشکر کنم. وی چند ویژگی دارد، اولا خودش واقعا به دو بال علم و ایمان اعتقاد دارد و در مقابل جریانی که دانشگاه را به آموزش و علم فروبکاهد ایستاده است و از جمله کسانی است که علمدارند. ثانیا علاوه‌بر اینکه اعتقاد دارند مرتبا این را مطرح می‌کند و بسط می‌دهد و همه ما را سر سفره قرآن به‌عنوان یک مکتب تربیتی جامع برده و مباحث و تاملات روشمند قرآنی وی درباب اقتران علم و ایمان و رابطه اینها شنیدنی است. ثالثا از معاونت فرهنگی و دانشجویی با تمام وجود حمایت می‌کند و در واقع با آن نگاه وسیعی که دارد دست ما را باز گذاشته و ما را فقط به امور فرهنگی محدود نکرده است. رابعا مجاهدت مستمر دارد و بسیار خوش‌فکر است و ما هرچه می‌دویم باز نیاز به دویدن و فکر کردن و طراحی جدید را حس می‌کنیم. در سایه ارتباط با دکتر طهرانچی هم از جهت نظری ما توسعه پیدا کردیم و هم از جهت عملی حمایت‌های‌شان باعث‌شده است فرهنگ مهم شود.